

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ**

POLİS AKADEMİYASI

**"DİO-da idarəetmənin təşkili"
kafedrası**

**DAXİLİ İŞLƏR ORQANLARININ
TEXNİKİ MƏLUMATLA TƏMİNİ VƏ
İDARƏ OLUNMASI
fənni üzrə**

TƏDRİS PROQRAMI
(əyani fakültənin kursantları üçün)

Bakı 2017

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ**

POLİS AKADEMİYASI

**"DİO-da idarəetmənin təşkili"
kafedrası**

**DAXİLİ İŞLƏR ORQANLARININ
TEXNİKİ MƏLUMATLA TƏMİNİ
VƏ İDARƏ OLUNMASI
fənni üzrə**

TƏDRİS PROQRAMI

(əyani fakültənin kursantları üçün)

Tədris proqramı Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin "Elmi-Metodik Şurasının "İnformatika və kompyuter texnologiyası" bölməsinin 31.05.2003-cü il tarixli 20 nömrəli protokolu ilə təsdiq edilmiş proqramın əsasında tərtib olunmuş və Polis Akademiyasının Elmi Şurasının (10.05.2016-cı il, Protokol №04) qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Bakı 2017

Elmi redaktor: DİN-in Polis Akademiyasının rəisi,
polis general-mayoru, hüquq üzrə
fəlsəfə doktoru

Nazim Tələt oğlu Əliyev

Müəlliflər: DİN-in Polis Akademiyasının
“DİO-da idarəetmənin təşkili”
kafedrasının rəisi, polis polkovniki,
t.e.n., dosent

Səməd Həmid oğlu Hübətov

DİN-in Polis Akademiyasının
“DİO-da idarəetmənin təşkili”
kafedrasının baş müəllimi, polis
polkovnik-leytenantı

Heydər Musa oğlu Heydərov

DİN-in Polis Akademiyasının
“DİO-da idarəetmənin təşkili”
kafedrasının müəllimi, polis
polkovnik-leytenantı

İlham Eyyub oğlu İbrahimov

Rəy verənlər: DİN-in Polis Akademiyasının
“DİO-da xüsusi texnika”
kafedrasının rəisi, polis polkovniki

Əjdər İsrafil oğlu Quliyev

Bakı Dövlət Universitetinin
“Ümumi riyaziyyat” kafedrasının
dosenti, fizika-riyaziyyat üzrə
fəlsəfə doktoru, dosent

Mübariz Sevdimalı oğlu Xəlilov

GİRİŞ

Cəmiyyətin inkişafının müasir mərhələsi elmi-texniki tərəqqinin ayrılmaz hissəsi olan informasiya texnologiyalarının insan fəaliyyətinin bütün sahələrində rolunun artması ilə xarakterizə olunur. Onlar dövlət idarəçiliyinin və ictimai həyatın bütün vacib sahələrində layiqli yerlərini tuturlar. Digər dövlət qurumları kimi Daxili İşlər Nazirliyi də elmi-texniki tərəqqinin son nailiyyətlərini öz xidməti fəaliyyətlərində istifadə edərək, ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, cinayətlərin qarşısının alınması və açılması kimi vacib funksiyanı həyata keçirir.

Cinayətkarlıqla effektiv mübarizə aparılması daxili işlər orqanlarında həyata keçirilən əməliyyat, istintaq fəaliyyətinin hansı səviyyədə təşkil olunmasından asılıdır. Bu da öz növbəsində informasiya təminatında görülən işlərin nəticəsi ilə xarakterizə olunur. Belə ki, cinayətlərin açılması və qarşısının alınması

istiqamətində əldə edilmiş informasiyaların böyük əhəmiyyəti vardır.

Daxili İşlər Nazirliyi sistemində əməliyyat şəraitini xarakterizə edən məlumatların sistemə olaraq toplanması, onun vaxtında və keyfiyyətli təhlili müasir şəraitdə cinayətçılıqla mübarizənin təşkilinin ən vacib şərtlərindən biridir. Bu baxımdan Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasında tədris olunan daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni dinləyicilərə hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin informasiya təminatı sahəsində nəzəri bilikləri və təcrübi vərdişləri aşılamaqdan ibarətdir. Fənninin tədris olunmasının məqsədi hüquq mühafizə fəaliyyətinin informasiyalaşdırılması sahəsində gələcəkdə peşə xidmətinin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan nəzəri biliklərin və müasir informasiya texnologiyalarının istifadəsi üzrə praktiki vərdişlərin əldə edilməsidir.

"DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması"

fənni üzrə

MÖVZU-TƏQVİM PLANI

<i>No</i>	<i>Hissə və mövzuların adları</i>	<i>Saatların ümumi miqdarı</i>	<i>Mühazirə</i>	<i>Seminar</i>	<i>Təcrübə</i>	<i>Kollokvium</i>
1	DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənninin predmeti və əsas vəzifələri	2	2	-	-	
	1-ci hissə: Sosial idarəetmə və onun əsas prinsipləri					
2	Sosial idarəetmənin ümumi xarakteristikaları	4	2	2	-	
3	Sosial idarəetmənin metodları və sosial sistemlərdə idarəetmə prosesi	4	2	2	-	
	Kollokvium 1					2
	2-ci hissə: Hüquqi statistikanın elmi-metodik və təşkilati əsasları					
4	Hüquqi statistika elminin predmeti, onun əsas vəzifələri	6	2	2	2	
5	DİO-da cinayətkarlığın statistik müşahidəsinin təşkili	6	2	2	2	
6	Statistik informasiyanın avtomatlaşdırılmış emalı sistemi	6	2	2	2	
	Kollokvium 2					2
	3-cü hissə: DİO-da idarəetmə prosesi					
7	İnformasiya sistemləri və DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı	6	2	2	2	
8	DİO-da analitik işlərin aparılması	6	2	2	2	
9	DİO-da idarəetmə qərarlarının hazırlanması, qəbulu və icrasının təşkili	4	2	2		
10	DİO-da kargüzarlıq	6	2	2	2	
11	DİO-nun idarə edilməsində kadrlar	4	2	2		
	Kollokvium 3					2
	Saatların ümumi sayı	60	22	20	12	6

Mövzu № 1. "DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənninin predmeti və əsas vəzifələri".

Cəmiyyətin informasiyalaşması konsepsiyasının əsas müddələri. DİO fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsində müasir informasiya texnologiyalarının rolu. DİO fəaliyyətinin informasiyalaşdırılması anlayışı. Cinayətlərin aşkar edilməsi, təhqiqatı və profilaktikasında DİO fəaliyyətində informasiyalaşdırmanın əhəmiyyəti.

"DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması" fənninin məqsəd və vəzifələr. Onun strukturu və məzmunu.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi sistemində informasiya texnologiyalarının inkişaf konsepsiyası. Azərbaycan Respublikası DİN-in informasiyalaşdırma strategiyası.

İnformasiyalaşdırma sahəsində Azərbaycan Respublikası dövlət hakimiyyəti və idarəetmə orqanlarının əsas normativ aktları.

Azərbaycan Respublikasının inkişafı naminə informasiya və kommunikasiya texnologiyaları üzrə milli strategiya" (2003-2012-ci illər).

Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə 2005-2008-ci illər üçün Elektron Azərbaycan Dövlət Proqramının əsas müddələri.

ƏDƏBİYYAT:

1. Azərbaycan Respublikasının inkişafı naminə informasiya və kommunikasiya texnologiyaları üzrə milli strategiya" (2003-2012-ci illər) haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 17 fevral 2003-cü il.

2. "İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 3 aprel 1998-ci il.
3. "DİN sistemində yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı görülən işlərin vəziyyəti və bu sahədə müvafiq İnkişaf Konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası DİN-in KQ-5/1 nömrəli 25 sentyabr 2007-ci il tarixli kollegiya qərarı.
4. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Topplusu. Bakı, 2007.
5. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov. Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə edilməsi. Metodik vəsait. Bakı, 2004.
6. Ю.А.Кравченко. Информационные технология управления в ОБД. Москва, 1998.

I HISSƏ:

Sosial idarəetmə və onun əsas prinsipləri

Mövzu № 2. "Sosial idarəetmənin ümumi xarakteristikaları".

Sosial idarəetmə anlayışı. İdarəetmənin sosial, hüquqi, psixoloji və kibernetik aspektləri. İdarəetmə anlayışının tərkib elementləri.

Sosial idarəetmə elminin predmeti, məzmunu və metodları. Sosial idarəetmə elminin aktual problemləri.

İdarəetmə sisteminin əsas elementləri. Sosial sistemlərin formal-məntiqi əlamətləri. Sosial idarəetmə sisteminin daxili və xarici obyektləri. Sosial idarəetmə sisteminin daxili və xarici dairələri.

Sosial idarəetmə sisteminin məqsədi, vəzifəsi və funksiyaları. Sosial sistemlərin qurulmasının iyerarxiyalığı. İdarəetmənin subyekt və obyektlərinin ikili xarakteri.

DİO-da idarəetmə sistemlərinin qurulması və saxlanması prinsipləri. Təşkilati strukturun növləri.

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. İdarəetmə anlayışı və xüsusiyyətləri.
2. İdarəetmə elminin məzmunu və əsas vəzifələri.
3. Sosial idarəetmə sistemi, onun məqsəd, vəzifə və funksiyaları.
4. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun tipləri.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007. səh. 13-45.
2. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001. səh. 7-12.
3. А.П.Коренев. Основы управления в ОБД. Москва, 1988.
4. В.Ф.Малков. Теория управления в сфере правоохранительной деятельности. Москва, 1990.
5. Г.Г.Зуйков. Научная организация управления органами внутренних дел. Москва, 1986. стр. 5-43.

Mövzu № 3. *"Sosial idarəetmənin metodları və sosial sistemlərdə idarəetmə prosesi"*.

İdarəetmə metodlarının mahiyyəti. İdarəetmə metodlarının təsnifatı və onların əsas xarakteristikaları.

İdarəetmədə ümumelmi və xüsusi idrak metodları. İnformasiyanın yığılması və işlənilib hazırlanması metodları. İnformasiyanın analiz metodları. Sosial sistemlərin vəzifə və funksiyalarının həyata keçirilməsində idarəetmə metodlarının rolu.

İdarəetmə funksiyalarının metodları: idraki-proqramlaşdırıcı və təşkilati-nizamlayıcı metodlar.

Ümumi təsir metodları: inandırma və məcburetmə metodları. Sosial idarəetmədə ümumi təsir metodları: təşkilati-bövlüşdürücü, iqtisadi və sosial-psixoloji metodlar.

İdarəetmə prosesi anlayışı, onun məzmunu. İdarəetmə prosesinin ardıcıl, kəsilməz və dövri xarakteri.

İdarəetmə prosesinin əsas funksiyalarının məzmunu və xarakteristikaları.

SEMINAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. İdarəetmə metodlarının mahiyyəti və formaları.
2. İdarəetmə prosesində istifadə olunan metodların qarşılıqlı əlaqəsi.
3. İdarəetmə metodlarının təsnifatı.
4. İdarəetmə prosesinin xarakteristikaları və əsas funksiyaları.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007. səh. 45-72.
2. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001. səh. 12-19.

3. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov. Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə edilməsi. Metodik vəsait. Bakı, 2004.
4. A.П.Коренев. Основы управления в ОВД. Москва, 1988.
5. В.Ф.Малков. Теория управления в сфере правоохранительной деятельности. Москва, 1990.
6. Г.Г.Зуйков. Научная организация управления органами внутренних дел. Москва, 1986. стр. 45-71.

II HİSSƏ:

Hüquqi statistikanın elmi-metodik və təşkilati əsasları.

Mövzu № 4. "Hüquqi statistika elminin predmeti, onun əsas vəzifələri".

Hüquq statistikanın anlayışı və predmeti. İctimai təzahürlərin kəmiyyət və keyfiyyət tərəfləri.

Hüquqi statistikanın metodları: kütləvi müşahidə, qruplaşdırma və ümumiləşdirilmiş göstəricilər metodu.

Hüquqi statistikada qruplaşdırma anlayışı və onun növləri: tipoloji, variasiyalı və analitik qruplaşdırma anlayışları.

Hüquqi statistikanın sahələri: cinayət-hüquqi, mülki-hüquqi və inzibati-hüquqi statistika.

Praktiki işdə hüquqi statistikanın əhəmiyyəti. Hüquqi statistika və hüquq elmləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə.

Hüquqi statistika – hüquqpozmaların quruluşunu, dinamikasını, onları doğuran səbəb və şəraiti, eləcə də bu

cür hüquqpozmalara qarşı mübarizə tədbirlərini tətbiq edən sahə kimi.

Cinayətkarlıq əmsalı hüquqi statistikada intensivlik göstəricisi kimi. Hüquqi statistikada orta kəmiyyət. Cinayətkarlığın analizində orta kəmiyyətləri xarakterizə edən göstəricilər.

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Hüquqi statistika elminin predmeti və əsas sahələri.
2. Praktiki işdə hüquqi statistikanın əhəmiyyəti.
3. Hüquqi statistikanın metodları.
4. Qruplaşdırma metodu və onun növləri.

TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Cinayətlərin xüsusiyyətlərinə görə qruplaşdırılması.
2. Statistik verilənlərin qrafik təsvir olunması.
3. Cinayətkarlığın statistik analizində mütləq və orta kəmiyyətlər.
4. Hüquqi statistikada orta həndəsi formanın tətbiqi.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. Azərbaycan Respublikası DİN-in 16 dekabr 2005-ci il tarixli 575 №-li əmri. "Cinayətlərin vahid uçotunun aparılması qaydaları haqqında təlimatın təsdiq edilməsinə dair".
2. Azərbaycan Respublikası DİN-in 05 iyun 2001-ci il tarixli 222 №-li əmri: "Cinayət və hadisələr haqqında əməliyyat məlumatlarının toplanması, hazırlanması və Azərbaycan Respublikası DİN-ə təqdim edilməsi qaydalarına dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə".

3. S.H.Hümbətov, H.M.Heydəröv, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007.
4. S.H.Hümbətov, H.M.Heydəröv. Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə edilməsi. Metodik vəsait. Bakı, 2004.
5. С.С.Остроумов. Судебная статистика. Москва, 1976.
6. З.Г.Яковлев. Правовая статистика. Москва, 1986.

Mövzu № 5. "DİO-da cinayətkarlığın statistik müşahidəsinin təşkili".

Statistik müşahidə anlayışı, formaları, növləri və üsulları. İctimai təzahürlərin statistik tədqiq prosesi və onun mərhələləri: statistik müşahidə, yığılan materialların qruplaşdırılması, statistik materialların emalı və analizi.

Cinayətkarlığın statistik müşahidəsinin proqramı anlayışı. Statistik materialların əldə edilməsi üsulları: bilavasitə müşahidə, sorğu və sənədli üsullar.

DİO-da ilk qeydiyyat sənədləri və statistik müşahidənin aparılmasında onların tətbiqi. DİO-da statistik uçotun təşkili.

Hüquqi statistikada seçmə müşahidə anlayışı və onun əsas prinsipləri. Seçmənin reprezentativliyi. Baş yığım və vahidlərin seçilməsi üsulları.

Qruplaşdırma nəzəriyyəsinin əsas müddəaları. Statistik tədqiqat prosesində statistik kartoçkaların sistemləşdirilməsi. Qruplaşdırma – statistik kartoçkaların müxtəlif qruplaşma əlamətinə görə həmcins qruplara bölünməsi sistemi kimi.

Cinayət statistikasında qruplaşdırmanın tətbiqi. Cinayətlərin xüsusiyyətlərinə görə qruplaşdırılması: cinayətlərin növlərinə, ağırlıq dərəcələrinə, ərazi

əlamətlərinə, törədilmə zamanına, subyektiv tərəfini xarakterizə edən əlamətlərinə görə qruplaşdırılması. Məhkum olmuş şəxslərin xarakterinə görə qruplaşdırılması.

Statistik cədvəllər və qrafiklər anlayışı. Statistik cədvəl – müəyyən ardıcılıqla düzülmüş rəqəmlərin köməyi ilə ictimai təzahürlər haqqında ümumiləşdirilmiş verilənlərin ifadə olunma üsulu kimi.

Cinayətkarlığın səviyyəsini, strukturunu və dinamikasını xarakterizə edən göstəricilər.

Cinayətkarlığın statistik analizində ümumiləşmiş göstəricilərin tətbiqi metodikası. Hüquqi statistikada ümumiləşmiş göstərici və mütləq kəmiyyət anlayışları, onların növləri. Mütləq kəmiyyət – statistik vahidin ümumi kəmiyyətini xarakterizə edən göstəricilər kimi. Vahidin sayı və əlamətin həcmi anlayışları.

Nisbi göstərici anlayışı və onun növləri. Nisbi göstərici – tədqiq olunan təzahürün intensivliyinin, onun strukturu və dinamikasının göstəricisi kimi.

Cinayətkarlığın proqnozlaşdırılmasının metodiki əsasları. Proqnozlaşdırılma müddətləri.

Cinayətkarlığın analizi və proqnozu üçün dinamik sıraların göstəricilərinin tətbiqi metodikası. Statistik tədqiqat prosesində statistik kartoçkaların analizi və ümumiləşdirilməsi. Statistik analiz – faktların müqayisəsi və ümumiləşdirilməsi prosesi kimi. Statistik analizin mərhələləri: təsvir etmək, müqayisə etmək və qanunauyğunluğu üzə çıxarmaq, proqnoz vermək, nəticə çıxarmaq.

Cinayət statistikasında nisbi göstəricilərin növləri: cinayətkarlığın intensivliyi, strukturu, dinamikası.

Cinayətkarlıq əmsalının nisbi göstəriciləri.
Cinayətkarlığın ümumi əmsalı.

Dinamik sıralar – cinayətkarlığın inkişaf tendensiyasını və qanunauyğunluqlarını müəyyənləşdirən göstərici kimi. Dinamik sıranın növləri: momental və interval sıralar. Variasiya sıralarının anlayışı və növləri: fasiləsiz və diskret sıralar.

Paralel sıralar – iki və daha çox hadisələrin əlaqələrini və asılılığını, inkişaf qanunauyğunluqlarını müəyyənləşdirən göstərici kimi.

Cinayətkarlığın səviyyəsini xarakterizə edən göstəricilər. Korrelyasiya və ekstrapolyasiya.

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Statistik müşahidə anlayışı və növləri.
2. Statistik müşahidənin mərhələləri və elmi əsasları.
3. Statistik müşahidənin aparılmasına qoyulan tələblər.
4. Statistik müşahidənin proqram-metodoloji və təşkilati məsələləri.

I TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Cinayətlərin vahid uçotunun aparılma qaydaları.
2. DİO-da ilkin uçot sənədləri.
3. DİO-da vahid uçot kartoçkalari.
4. Cinayətlərin statistik-qeydiyyatının aparılması prosesi.

II TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Hüquqi statistikada orta kvadratik meylin və variasiya əmsalının tətbiqi.
2. Cinayət statistikasında nisbi göstəricilərin tətbiqi.
3. Statistik göstəricilərin təhlilində korrelyasiyanın tətbiqi.
4. Hüquqi statistikada cinayətkarlığın proqnozlaşdırılması.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. Azərbaycan Respublikası DİN-in 16 dekabr 2005-ci il tarixli 575 №-li əmri. "Cinayətlərin vahid uçotunun aparılması qaydaları haqqında təlimatın təsdiq edilməsinə dair".
2. Azərbaycan Respublikası DİN-in 05 iyun 2001-ci il tarixli 222 №-li əmri: "Cinayət və hadisələr haqqında əməliyyat məlumatlarının toplanması, hazırlanması və Azərbaycan Respublikası DİN-ə təqdim edilməsi qaydalarına dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə".
3. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərrov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Müəhazirələr Topplusu. Bakı, 2007.
4. С.С.Остроумов. Судебная статистика. Москва, 1976.
5. З.Г.Яковлев. Правовая статистика. Москва, 1986.

Mövzu № 6. "Statistik informasiyanın avtomatlaşdırılmış emalı sistemi".

Cinayətkarlığın kompleks tədqiqi, proqnozlaşdırılması və profilaktikasında mövcud olan problemlər. Statistik informasiyanın emal edilməsi prosesində kompyuter texnikasının tətbiqi.

Baş Əməliyyat Statistik İnformasiya İdarəsinin əsas informasiya bazasını təşkil edən uçotlar. DİO fəaliyyətində statistik informasiyanın avtomatlaşdırılmış sistemi. Dövlət statistikasının avtomatlaşdırılmış sistemi.

Cinayətkarlığın statistik analizində kompyuter texnologiyalarının tətbiqi. Məhkumiyət barədə informasiyanın avtomatlaşdırılmış emalı sistemi.

SEMINAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Avtomatlaşdırılmış informasiya sistemlərinin anlayışı, quruluşu və təsnifatının növləri.
2. Avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemləri.
3. DİO-nun praktiki fəaliyyətində avtomatlaşdırılmış informasiya sistemlərinin tətbiqi.
4. DİN sistemində informasiya texnologiyalarının İnkişaf Konsepsiyası.

TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Kompüterin köməyi ilə cinayətkarlığın avtomatlaşdırılmış tədqiqi və proqnozlaşdırılması.
2. DİN-in Vahid İnformasiya Hesablama Şəbəkəsinin avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri.
3. DİO fəaliyyətində avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemləri.
4. DİO-da avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. Azərbaycan Respublikası DİN-in 05 iyun 2001-ci il tarixli 222 №-li əmri: "Cinayət və hadisələr haqqında əməliyyat məlumatlarının toplanması, hazırlanması və Azərbaycan Respublikası DİN-ə təqdim edilməsi qaydalarına dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə".
2. Azərbaycan Respublikası DİN-in 23 fevral 2007-ci il tarixli 107 №-li əmri. "Axtarışda olanların, naməlum meyitlərin, səhhətinə və ya yaşına görə özləri haqqında məlumat verə bilməyən şəxslərin vahid uçotlarının təşkili və aparılması qaydaları barədə Təlimatın təsdiq edilməsi haqqında".
3. Azərbaycan Respublikası DİN-in 25.11.2002-ci il tarixli 439 №-li və Ədliyyə Nazirliyinin 36 №-li "Cinayət

törətmiş, məhkum olunmuş şəxslərin mərkəzləşdirilmiş fərdi uçotu üzrə əməliyyat-sorğu kartotekalarının aparılması və onlara dair məlumatların verilməsi qaydası barədə Təlimatın təsdiq olunmasına dair” birgə əmri.

4. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Topplusu. Bakı, 2007.
5. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov. Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə edilməsi. Metodik vəsait. Bakı, 2004.

III HİSSƏ:

DİO-da idarəetmə prosesi.

Mövzu № 7. "İnformasiyalar sistemi və DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı".

İnformasiyanın əsas anlayışları. İdarəetmədə informasiyanın rolu və əhəmiyyəti. İdarəetmə prosesinin informasiya xarakterliliyi. İnformasiyalar sistemi anlayışı.

DİO fəaliyyətinin informasiya anlayışı. DİO-nun informasiyalar sistemi. DİO-nun vəziyyətini və fəaliyyətini müəyyən edən faktorlar. DİO-nun fəaliyyətində istifadə edilən informasiyanın əsas növləri və onların daxil olma mənbələri.

DİO-da informasiyalara qoyulan tələblər. İnformasiyaların kəmiyyət və keyfiyyət xarakteristikası.

DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı anlayışı. DİO-nun informasiya təminatının və informasiyalar sisteminin vəzifələri. DİO-nun idarəetmə subyektlərinin informasiya tələbatlarının xarakterini müəyyənləşdirən parametrlər.

DİO-nun informasiya təminatının təşkil edilməsinin əsas prinsipləri. İnformasiya təminatının vahidliyi. İnformasiya təminatının optimallığı.

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. İnformasiyanın əsas anlayışı və növləri.
2. İdarəetmədə informasiyanın rolu və əhəmiyyəti.
3. DİO fəaliyyətindən informasiya sistemi anlayışı.
4. DİO fəaliyyətinin informasiya anlayışı və onun əsas növləri.
5. DİO-da informasiyalara qoyulan tələblər.

TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. DİO-nun məqsəd və vəzifələrini xarakterizə edən informasiyalar
2. DİO-nun fəaliyyət göstərdiyi ərazinin coğrafi, siyasi, sosial-iqtisadi və demografik vəziyyətləri xarakterizə edən informasiyalar.
3. DİO-nun xarici təsir obyektlərinin vəziyyətini xarakterizə edən informasiyalar.
4. DİO-nun özünün vəziyyətini və fəaliyyətinin nəticələrini xarakterizə edən informasiyalar.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. "İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 3 aprel 1998-ci il.
2. "Vətəndaşların ölkəyə gəlməsi və ölkədən getməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı.
3. Azərbaycan Respublikası DİN-in 444 sayılı 22 noyabr 2001-ci il tarixli əmri: "DİO-da vətəndaşların müraciətlərinə

baxılması qaydası haqqında təlimatın təsdiq edilməsinə dair”.

4. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007.
5. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001. səh. 7-19.
6. Г.Г.Зуйков. Научная организация управления органами внутренних дел. Москва, 1986. стр.125-142.

Mövzu № 8. "DİO-da analitik işlərin aparılması".

DİO-da analitik işin məzmunu və məqsədi. Analitik işin əsas istiqamətləri. Analitik işə qoyulan tələblər. Hüquqprozmaların tendensiyalarının və DİO fəaliyyətinin uzun müddətə öyrənilməsi. Əməliyyat şəraitinin kompleks təhlili.

DİO-da analitik işin həyata keçirilməsi metodikası. DİO fəaliyyətini müəyyənləşdirən xarici amil. DİO sisteminin özünün vəziyyətini və fəaliyyətini əks etdirən daxili amil. Əməliyyat şəraitinin kompleks təhlilinin ümumi metodikası.

Əməliyyat şəraitinin ayrı-ayrı komponentlərinin tədqiqi metodikası. DİO-da analitik işin təşkil olunmasının təmini.

Əməliyyat şəraitinin təhlili və qiymətləndirilməsində müasir informasiya texnologiyaları.

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. DİO-da analitik işin məzmunu və məqsədi.
2. DİO-da analitik işin əsas istiqamətləri.

3. Analitik işin mərhələləri və analitik işə qoyulan tələblər.
4. DİO fəaliyyətində əməliyyat şəraitinin təhlili və qiymətləndirilməsi.

I TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Hüquqpozmaların tendensiyalarının uzun müddət təhlili.
2. Əməliyyat şəraitinin kompleks təhlili.
3. DİO fəaliyyətində əməliyyat şəraitinin cari təhlili
4. DİO-nun fəaliyyətinin ayrı-ayrı problemlərinin xüsusi təhlili.

II TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Analitik və idarəçilik sənədlərin hazırlanması üçün istifadə olunan əsas mənbələr.
2. Əməliyyat şəraiti idarəetmənin və təhlilin əsas obyektini kimi
3. DİO fəaliyyətində analitik işin və planlaşdırmanın təşkili.
4. DİO-nun idarəçilik fəaliyyətində cari və xüsusi planlar hazırlanması və tətbiqi.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. "İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 3 aprel 1998-ci il.
2. Azərbaycan Respublikası DİN-in 14 may 2002-ci il tarixli 186 №-li əmri. "DİO-da analitik işin və planlaşdırmanın təşkili qaydalarının təsdiq edilməsi barədə".

3. Azərbaycan Respublikası DİN-in 05 iyun 2001-ci il tarixli 222 №-li əmri: "Cinayət və hadisələr haqqında əməliyyat məlumatlarının toplanması, hazırlanması və Azərbaycan Respublikası DİN-ə təqdim edilməsi qaydalarına dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə".
4. Azərbaycan Respublikası DİN-in 444 sayılı 22 noyabr 2001-ci il tarixli əmri: "DİO-da vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında» təlimatın təsdiq edilməsinə dair".
5. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərrov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007.
6. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001.
7. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərrov. Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə edilməsi. Metodik vəsait. Bakı, 2004.
8. А.Г.Маркушин. Основы управления в ОБД. Ниж.Н.,1990.

Mövzu № 9. "DİO-da idarəetmə qərarlarının hazırlanması, qəbulu və icrasının təşkili".

İdarəetmə qərarları anlayışı, onların müxtəlif növləri. İş planları idarəetmə qərarlarının müxtəlif növləri kimi.

İdarəetmə qərarlarının hazırlanması prosesinin əsas mərhələləri. DİO-da, onun bölmələrində işlərin planlaşdırılması anlayışı.

DİO-nun idarəetmə qərarlarına qoyulan tələblər: qərarın elmi əsaslandırılması, qanunların tələblərinə uyğunluğu, qərarın konkretliyi.

DİO-da idarəetmə qərarlarının icrasının təşkili anlayışı, onun vəzifələri. İdarəetmə qərarlarının icrasının təşkilinə qoyulan tələblər.

DİO-da qərarların hazırlanma və qəbul edilməsi mərhələləri.

Qərarların icrasının təşkili prosesinin əsas elementləri. İcraçıların əlaqəli işləmələrinin təşkili. Qarşılıqlı hərəkətin təşkilati formaları və onun effektiv həyata keçməsi yolları.

İcraçıların fəaliyyətinin nəticələrinə nəzarət və qeydiyyat, qərarın icrasına verilən qiymət.

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. İdarəetmə qərarları anlayışı, əlamətləri və onların növləri.
2. Qərarlarının hazırlanması və qəbul edilməsi mərhələləri.
3. DİO-da qərarlarının icrasına qoyulan tələblər.
4. İdarəetmə qərarlarının icrasının təşkili.
5. Qərarlarının yerinə yetirməsinə nəzarət.

TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. DİO fəaliyyətində problemlə situasiyaların aşkar edilməsi və məqsədin formalaşdırılması.
2. Problemlə vəziyyətlə bağlı informasiyaların toplanması və təhlili.
3. DİO fəaliyyətində aşkar edilmiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün tədbirlər planının hazırlanması.
4. DİO fəaliyyətində qərarların nəticələrinin qiymətləndirilməsi.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərrov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007.
2. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001.
3. А.Г.Маркушин. Основы управления в ОВД. Ниж.Н., 1990.
4. Г.Г.Зуйков. Научная организация управления органами внутренних дел. Москва,1986.
5. Герасимов А.П. и др. Принятие управленческих решений в органах внутренних дел. Москва, 1998.

Mövzu № 10. "DİO-da kargüzarlıq".

Sənədləşdirmə anlayışı. DİO-da idarəetmə fəaliyyətinin sənədləşdirilməsi. Sənədləşdirmənin ümumi qaydaları. Sənədlərin hazırlanması prosesi. Kargüzarlıq prosesində hüquq münasibətlər.

DİO-da kargüzarlığın anlayışı və prinsipləri. DİO-da sənəd dövriyyəsi. Sənəd dövriyyəsinin əsas mərhələləri, onların xarakteristikaları.

DİO-da kargüzarlıq fəaliyyətinin təşkili və həyata keçirilməsi: mərkəzləşdirilmiş, mərkəzləşdirilməmiş və qarışıq kargüzarlıq sistemləri.

DİO-da aparılan kargüzarlıq fəaliyyətinin elementləri: sənədləşdirmə və sənəd dövriyyəsi.

DİO-da kargüzarlığın normativ-hüquqi nizamlanmasının əsas mənbələri.

DİO-da həyata keçirilən kargüzarlığın növləri: ümumi, xüsusi, məxfi və qeyri-məxfi kargüzarlıq.

DİO-da həyata keçirilən kargüzarlığın vəzifə və funksiyaları. DİO-da arxiv işlərinin təşkili. Arxiv sənədlərinin təsnifatı.

“Elektron Sənəd Dövriyyəsi (ESD) sisteminin arxitekturası. Elektron Sənəd Dövriyyəsi sisteminin xüsusiyyətləri.

Elektron Sənəd Dövriyyəsi sisteminin əsas əməliyyatları. Sistemin axtarış paneli. Elektron Sənəd Dövriyyəsinə axtarışın təşkili.

ESD-də sənəd qovluğu üzərində əməliyyatlar. Elektron sənədin hazırlanması. Sənədin optik oxuyucu qurğudan keçirməklə sistemə daxil edilməsi.

ESD-nin əsas əməliyyatları. Sənədin mətn və cədvəl prosessorlarına göndərilməsi. Fayldan yükləməklə sənədin sistemə daxil edilməsi.

ESD-də qeydiyyat pəncərəsinin elementləri. Sənədin göndərilməsi, çıxarılması və çapı.

ESD-də sənədin qeydiyyatı. Göndərilən sənədin qeydiyyatı üzrə məlumatların daxil edilməsi. Əmrin qeydiyyat pəncərəsi. ESD-də sənəd əməliyyatları. Sənədin qovluğa əlavə olunması. Sənədə dərkənarın qoyulması.

“ESD-də sənəd və sənəd qovluğu üzərində əməliyyatları. ESD-də hesabatlar.

SEMINAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. DİO-da kargüzarlıq anlayışı və onun normativ-hüquqi nizamlanması.
2. DİO-da aparılan kargüzarlıq fəaliyyətinin elementləri.
3. DİO-da kargüzarlığın növləri və vəzifələri.
4. DİO-da idarəetmə fəaliyyətinin sənədləşdirilməsi və ona qoyulan tələblər.
5. DİO fəaliyyətində ESD sisteminin tətbiqi.

TƏCRÜBƏ MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. Elektron sənəd dövriyyəsi sistemində işin təşkili.
2. Elektron sənədin tərtib olunması və sənəd qovluğu üzərində əməliyyatlar.
3. Elektron sənədin skanerdən keçirilməklə sistemə daxil edilməsi.
4. Elektron sənəd dövriyyəsi sistemində axtarış paneli.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Dövlət hakimiyyət orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat"ın təsdiq edilməsi haqqında 27 sentyabr 2003-cü il tarixli 935 sayılı Fərmanı.
2. Azərbaycan Respublikası DİN-in 24 oktyabr 2003-cü il 405№-li əmri: "Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrdə kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimatın təsdiq edilməsinə dair".
3. "Elektron imza və elektron sənəd dövriyyəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 9 mart 2005-ci il.
4. "DİO-da elektron sənəd dövriyyəsinin təşkili və aparılmasına dair müvəqqəti təlimatın təsdiq edilməsi barədə" DİN-in 12.11.2011-ci il tarixli 700 nömrəli əmri.
5. Azərbaycan Respublikası DİN-in 07 dekabr 2001-ci il tarixli 476 №-li əmri: "DİN-in katibliyi haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsinə dair".
6. Azərbaycan Respublikası DİN-in 09 oktyabr 2006-cı il tarixli 438 №-li əmri. "DİN-in sistemində istifadə

olunan sənədlərin saxlanma yeri və müddətləri haqqında siyahının təsdiq edilməsi barədə”.

7. Azərbaycan Respublikası DİN-in 19 iyun 2002-ci il tarixli 235 №-li əmri: “DİN sistemində arxiv işinin təşkili qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında”.
8. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Topplusu. Bakı, 2007.
9. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001.

Mövzu № 11. "DİO-nun idarə edilməsində kadrlar".

DİO-da kadr anlayışı, onların xarakteristikası və təsnifatı. Kadrlarla iş sisteminin elementləri.

DİO-nun kadrlarına, idarəetmə aparatının işçilərinə və rəhbərlərinə qoyulan tələblər.

Azərbaycan Respublikasının DİN sistemində kadr siyasəti. Daxili işlər orqanlarının idarə edilməsi sistemində rəhbərin rolu.

DİO-da kadrlarla işin təşkili. Kadr aparatlarının təyinatı, vəzifələri, hüquqi vəziyyəti və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi.

DİO sistemində kadr seçilməsinin müxtəlif aspektləri. Polisdə xidmətə qəbul. Xidmətə qəbul edilən şəxslərə olan tələblər. Kadrların seçilməsi, yerləşdirilməsi və öyrədilməsi.

Kadr funksiyasının məzmunu. DİO-da kadrlarla işin sosial-psixoloji aspektləri.

SEMINAR MƏŞĞƏLƏSİNİN SUALLARI

1. DİO-da kadr anlayışı.
2. Kadrlarla iş sisteminin əsas elementləri.
3. Kadrların seçilməsi, yerləşdirilməsi, öyrədilməsi, təmini və yetişdirilməsi.
4. DİO-da kadrlarla işin sosial-psixoloji aspektləri.

Mövzu üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. "Azərbaycan Respublikası DİN-in Əsasnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30.06.2001-ci il tarixli Fərmanı.
2. "Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 29.06.2001-ci il tarixli Qanunu.
3. Azərbaycan Respublikası DİN-in 14 noyabr 2001-ci il tarixli 433 №-li əmri: "Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul qaydaları haqqında Təlimatın təsdiq edilməsinə dair".
4. "Polis haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 28 oktyabr 1999-cu il.
5. "Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 21 iyun 2000-ci il.
6. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərrov, İ.E.İbrahimov. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənni üzrə Mühazirələr Toplusu. Bakı, 2007.
7. S.H.Hümbətov. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001.

**"DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması"
fənni üzrə təxmini imtahan suallarının siyahısı.**

1. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri.
2. DİO fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsində müasir informasiya texnologiyalarının rolu.
3. DİN sistemində informasiya texnologiyalarının inkişaf konsepsiyası.
4. DİO-nun informasiyalaşdırılmasının əsas müddəaları.
5. Sosial idarəetmə anlayışı.
6. Sosial idarəetmənin metodları.
7. DİO-nun funksional və təşkilati strukturu.
8. DİO sisteminin məqsəd, vəzifə və funksiyaları.
9. İdarəetmənin təşkilati strukturlarının tipləri və onların qurulmasının prinsipləri.
10. Sosial idarəetmə metodlarının mahiyyəti.
11. Sosial idarəetmə metodlarının təsnifatı və əsas xarakteristikaları.
12. Sosial idarəetmə sisteminin daxili və xarici obyektləri.
13. Sosial idarəetmə sisteminin əsas elementləri.
14. Sosial idarəetmədə təsir metodları.
15. Sosial idarəetmənin iqtisadi və inzibati metodları.
16. Sosial idarəetmənin təşkilati-nizamlayıcı metodları.
17. Sosial idarəetmənin sosial-psixoloji metodu.
18. Sosial idarəetmənin inandırma və məcburetmə metodları.
19. Sosial idarəetmənin mahiyyəti, onun məqsəd və vəzifələri.
20. Sosial sistemlərin məqsəd, vəzifə və funksiyaları.
21. Sosial sistemlərin vəzifə və funksiyalarının həyata keçirilməsində idarəetmə metodlarının rolu.

22. İdarəetmə metodlarının təsnifatı və onların əsas xarakteristikaları.
23. İdarəetmə prosesi anlayışı, onun məzmunu.
24. İdarəetmə prosesinin ardıcıl, dövrü və kəsilməz xarakteri.
25. İdarəetmə prosesinin əsas funksiyalarının məzmunu və xarakteristikaları.
26. İdarəetmənin idrakı-proqramlaşdırıcı və təşkilati-nizamlayıcı metodları.
27. İdarəetmənin sosial, psixoloji və kibernetik aspektləri.
28. Hüquqi statistika elminin əsasları.
29. Hüquqi statistikanın metodları.
30. Kütləvi müşahidə metodu.
31. Ümumiləşdirilmiş göstəricilər metodu.
32. Qruplaşdırma metodu.
33. Praktiki işdə hüquqi statistikanın əhəmiyyəti.
34. Hüquqi statistikada ümumiləşmiş göstərici anlayışı.
35. Hüquqi statistikada mütləq kəmiyyət anlayışı.
36. Hüquqi statistikada qruplaşdırma anlayışı və onun növləri.
37. Hüquqi statistikada seçmə metodu.
38. Hüquqi statistikada seçmə müşahidə anlayışı və onun əsas prinsipləri.
39. Hüquqi statistikada cinayətlərin artma və azalma tempinin müəyyənləşdirilməsi.
40. İlkin qeydiyyat sənədləri.
41. Qruplaşdırma nəzəriyyəsinin əsas müddəaları.
42. Qruplaşdırmanın hüquqi statistikada tətbiqi.
43. Cinayətkarlığın səviyyəsi, strukturu və dinamikası anlayışları.
44. Cinayətkarlığın analizində orta kəmiyyətlər.

45. Cinayətkarlığın proqnozlaşdırılmasının metodiki əsasları.
46. Dinamik sıra anlayışı və onun növləri.
47. Dinamik sıranın korrelyasiyası.
48. Ekstrapolyasiya və cinayətkarlığın proqnozlaşdırılmasının metodiki əsasları.
49. DİN-in informasiya bazasını təşkil edən uçotlar.
50. DİO-da ilkin sənədlərin işlənməsinin avtomatlaşdırılmış sistemi.
51. DİO-da statistik uçotun təşkili.
52. DİO-nun avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri.
53. Cinayətkarlığın statistik analizində kompyuterlərin tətbiqi.
54. DİN sistemində avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sisteminin hüquqi bazası.
55. DİO-nun avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri.
56. İnformasiya sistemləri və avtomatlaşdırılmış işçi yerləri.
57. İdarəetmədə informasiyanın rolu və əhəmiyyəti.
58. DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı anlayışı.
59. DİO-nun informasiya təminatının təşkil edilməsinin əsas prinsipləri.
60. İnformasiyanın kəmiyyət və keyfiyyət xarakteristikaları.
61. DİO-da analitik işin məzmunu və məqsədi.
62. DİO-da analitik işə qoyulan tələblər.
63. DİO-da analitik işin əsas istiqamətləri.
64. DİO-da analitik işin həyata keçirilməsi metodikası.
65. DİO-da analitik işin məqsədi və əsas istiqamətləri.
66. DİO-da analitik işin təşkil olunmasının təmini.
67. DİO-da əməliyyat şəraitinin kompleks təhlilinin ümumi metodikası.
68. Əməliyyat şəraitinin və onun elementlərinin kompleks analizi.

69. DİO-da idarəetmə qərarlarının icrasının təşkili anlayışı, onun vəzifələri.
70. DİO-da qəbul edilən qərarların elmi əsaslığı.
71. DİO-da qəbul edilən qərarların mahiyyəti.
72. DİO-da qərarların hazırlanması və qəbul edilməsi mərhələləri.
73. DİO-da planlaşdırılmasının təşkili və metodikası.
74. DİO-da idarəetmə qərarlarına qoyulan tələblər.
75. Qərarların icrasına nəzarət fəaliyyətinin əsas mərhələləri.
76. İdarəetmə qərarları anlayışı və onların növləri.
77. İdarəetmə qərarlarının əlamətləri.
78. DİO-da idarəetmə fəaliyyətinin sənədləşdirilməsi.
79. DİO-da kargüzarlığın anlayışı və prinsipləri.
80. DİO-da kargüzarlığın növləri.
81. DİO-da aparılan kargüzarlıq fəaliyyətinin elementləri.
82. Kargüzarlıq prosesində hüquqi münasibətlər.
83. DİO-da kargüzarlıq fəaliyyətinin təşkili və həyata keçirilməsi.
84. DİO-da kargüzarlığın vəzifə və funksiyaları.
85. DİO-da arxiv işlərinin təşkili.
86. DİO fəaliyyətində ESD-nin tətbiqi.
87. Azərbaycan Respublikasının DİN sistemində kadr siyasəti.
88. Daxili işlər orqanlarının idarə edilməsi sistemində rəhbərin rolu.
89. DİO-da kadrlarla işin təşkili.
90. Kadr aparatlarının təyinatı, vəzifələri, hüquqi vəziyyəti və fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsi.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DAXİLİ İŞLƏR
NAZİRLİYİ**

**POLİS AKADEMİYASI
“DİO-da idarəetmənin təşkili” kafedrası**

**“DİO-nun TMT VƏ İDARƏ OLUNMASI”
fənni üzrə**

İŞÇİ PROQRAM (SİLLABUS)

**Kurs üzrə auditor dərslərinin keçirilmə yeri və vaxtı:
Dərs cədvəlinə əsasən**

Əlaqə nömrəsi: 012 454 00 95

E-mail: infortech@pa.edu.az

Bakı - 2016

FƏNNİN MƏQSƏD VƏ VƏZİFƏLƏRİ. REPREZEKTİVLƏR:

“DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması” fənni tətbiqi bir fənn kimi üçüncü kursda tədris olunmuş “Müasir informasiya texnologiyaları” fəninin bazasına əsasən təşkil olunmuşdur.

“Müasir informasiya texnologiyaları” fənnindən fərqli olaraq “DİO-nun TMT və idarə olunması” fənni daxili işlər orqanlarında xidməti fəaliyyətin təşkili zamanı idarəetmənin zəruri informasiya ilə təminat olunması, analitik-informasiya işinin və idarəçilik prosesinin kibernetik elmi əsaslarla həyata keçirilməsinə yönəlmişdir.

FƏNNİN TƏSVİRİ:

“Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə olunması” fənninin tədrisi daxili işlər orqanlarında idarəçilik fəaliyyətinin informasiya təminatı, onun analitik-informasiya işinin təşkili, qərarların hazırlanması, qəbulu və icrasının həyata keçirilməsi sahəsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

İdarəetmənin ümumi prinsiplərini, idarəetmə üsullarını və onların texnikada istifadə olunmasının vasitələrini öyrənən bütöv bir istiqamət kimi təşəkkül tapan kibernetika elmi təbiət elmlərini, texniki elmləri və ictimai elmləri özündə birləşdirir.

Kibernetika və informasiya nəzəriyyəsinin öyrəndiyi sistemlər müasir təbiət elmləri baxımından sadəliyi ilə fərqlənir. Bu sistemlərin az sayda dəyişənlərdən ibarət olması onların sadəliyini xarakterizə edir. Buna görə də

sistemlərin qarşılıqlı əlaqəsi riyazi təsvirin əldə olunmasına və universal qanunauyğunluqlarını aşkar olunmasına imkan yaradır.

Təbiət və cəmiyyətdə sadə sistemlər ilə yanaşı çoxsaylı dəyişənlərdən və onların rəngarəng əlaqələrindən yaranan mürəkkəb sistemlər də mövcuddur. Tədqiqat predmeti nə qədər mürəkkəb olarsa, onun tədqiq edilməsi, inkişafının qanunauyğunluqlarının aşkara çıxarılması bir o qədər çətin olur. Bu cür sistemlərin öyrənilməsinin çətinlikləri həm də belə bir amillə bağlı olur ki, sistem nə qədər mürəkkəb olursa onun xassələri də bir o qədər zəngin olur.

Belə mürəkkəb sistemlər kimi cəmiyyətdə yaranan ictimai əlaqələrin təşkili mexanizmini, idarəetmənin ümumi və xüsusi qanunauyğunluqlarını tədqiq edən sosial idarəetmə elmini, kəmiyyət nöqtəyi-nəzərdən cinayət, mülki, inzibati hüquq pozuntularını, onların strukturu, dinamikasını, doğuran səbəb və şəraiti tədqiq edən hüquqi statistika elmini göstərmək olar.

İdarəetmə fəaliyyətində sosial sistemlərin idarə edilməsi informasiya ilə təmin olunmanın səviyyəsindən birbaşa asılıdır. İdarəetmə həm sistemin daxilində, həm də onun fəaliyyətini əhatə edən xarici mühitdə baş verən informasiya prosesləri ilə kəsilməz olaraq əlaqədardır. İnformasiya prosesləri idarəetmənin əsasını təşkil edir. Çünki istənilən idarəetmə dövrü sistemə daxil olan informasiya həddlərində baş verir.

Daxili işlər orqanlarının idarə edilməsinin informasiya təminatının təşkili və onun təkmilləşdirilməsi məsələləri həm nəzəri, həm də sırf praktik əhəmiyyətə malikdir və həmçinin, kompyuter texnikasının daxili işlər orqanlarının idarəçilik, inzibatçılıq, əməliyyat-axtarış fəaliyyətində tətbiq edilməsi üçün zəruri şərtidir.

“DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması” **fənninin predmeti** – sosial idarəetmə nəzəriyyəsinin ümumi müddəalarını, daxili işlər orqanlarında idarəetmənin hüquqi nəzəriyyələr üzərində qurulmuş təşkilati-metodiki və taktiki əsaslarını, daxili işlər orqanları əməkdaşlarının ictimai sistemə və onun ayrı-ayrı qruplarına şüurlu təsiri məsələlərini öyrənir.

FƏNNİN MƏQSƏDİ:

“Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə olunması” **fənninin öyrənilməsinin məqsədi** kursantlarda cinayətkarlıqla mübarizə fəaliyyətinə yönəlmiş xüsusi sosial idarəçilik biliklərini formalaşdırmaq, onlarda əməliyyat-xidməti fəaliyyətə elmi yanaşmanı, eləcə də daxili işlər orqanlarında idarəetmə fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan təcrübi vərdişləri inkişaf etdirməkdən ibarətdir.

“Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə olunması” **fənninin əsas vəzifələri** aşağıdakılardır:

- DİO sistemində idarəetmə fəaliyyətinin mahiyyəti, ümumi kateqoriyaları, prinsip, metod və funksiyaları, idarəetmə sisteminin təşkili haqqında dinləyicilərdə dəqiq təsəvvür yaratmaq;
- DİN-in idarəetmə sisteminin nəzəri və təcrübi əsasları haqqında biliklərin mənimsənilməsinə təmin etmək,

- həmçinin informasiya-analitik, proqnozlaşdırma, təşkilati-idarəçilik imkanlarını, müxtəlif səpkili informasiyaların toplanması, analizi və qiymətləndirilməsinin təşkili və təcrübi olaraq yerinə yetirilməsi üzrə bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək;
- DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı, əməliyyat şəraitinin kompleks təhlilinin ümumi metodikası üzrə zəruri biliklər əşilamaq;
  - İdarəetmə qərarlarının hazırlanması və qəbul edilməsi, qərarların yerinə yetirilməsinin təşkili və onların həyata keçirilməsinə nəzarət etmək;
  - DİO-da kargüzarlıq fəaliyyətinin təşkili və həyata keçirilməsini, daxili işlər orqanlarının ayrı-ayrı xidməti sahələri ilə digər idarə və təşkilatlar arasında xidməti fəaliyyət üzrə qarşılıqlı əlaqələrin yaradılmasının forma və metodlarını öyrənmək;
  - İdarəçilik tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üçün "qərargah mədəniyyəti"ni inkişaf etdirilməkdən ibarətdir.

"Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə olunması" fənninin məzmunu və strukturu onun ümumi məqsədləri ilə, eləcə də sosial idarəetmənin mürəkkəbliyi və çoxşaxəliyili ilə müəyyən edilmişdir. O sosial idarəetmənin mahiyyəti və məzmununun ümumnəzəri anlayışlarının; idarəetmə elminin əsas nəzəriyyə və məzmununun; idarəetmə sisteminin bilavasitə təşkilinin; idarəetmə funksiyalarının və təşkilatı strukturlarının; idarəetmə prosesinin, eləcə də onun analitik-informasiya hissələrinin ardıcıl öyrənilməsini əhatə edir.

FƏNNİN MÖVZULARI:

1. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması kursunun predmeti və əsas vəzifələri.
2. Sosial idarəetmənin ümumi xarakteristikaları. DİO-da idarəetmənin təşkilatı strukturu.
3. Sosial idarəetmənin metodları və sosial sistemlərdə idarəetmə prosesi.
4. Hüquqi statistika elminin predmeti, onun əsas vəzifələri.
5. DİO-da cinayətkarlığın statistik müşahidəsinin təşkili.
6. Statistik informasiyanın avtomatlaşdırılmış emalı sistemi
7. İnformasiya sistemləri və DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı.
8. DİO-da analitik işlərin aparılması.
9. DİO-da idarəetmə qərarlarının hazırlanması, qəbulu və icrasının təşkili.
10. DİO-da kargüzərlıq.
11. DİO-nun idarə edilməsində kadrlar.

QIYMƏTLƏNDİRMƏ:

Fənn üzrə 100 balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq.

50 bal – İmtahana qədər

O cümlədən:

20 bal – mövzuların konspektləşdirilməsi və sərbəst iş (konspektləşdirməyə görə 10 bal verilir)

30 bal – seminar və təcrübə dərslərində toplanılacaq ballardır (kurs işi olmadıqda).

Semestr ərzində 3 dəfə kollokvium keçiriləcəkdir (minimum 3). Kollokviumda iştirak etmədikdə 0 (sıfır) bal qeyd olunacaqdır.

50 bal – imtahanda toplanılacaqdır.

Qeyd: İmtahanda minimum 17 bal toplanmasa imtahana qədər yığılan balla toplanılmayacaqdır.

İmtahan və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun miqdarı aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

A -	«Əla»	91-100
B -	«Çox yaxşı»	81-90
C -	«Yaxşı»	71-80
D -	«Kafi»	61-70
E -	«Qənaətbəxş»	51-60
F -	«Qeyri-kafi»	51 baldan aşağı

SƏRBƏST İŞ.

Semestr ərzində 10 sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 1 balla qiymətləndirilir.

Sərbəst iş fənn dəftərində yazılı formada, əlyazma şəklində, səhifə yarım həcmində tərtib olmalıdır.

Hər bir sərbəst iş kursantların fərdi fikirlərinin məcmusu olduğuna görə plagiat yol verilməzdir.

Sərbəst işlərin nəticələri jurnala yazılır.

Sərbəst işlərin mövzuları və təhvil verilməsinin son tarixi:

№	Mövzular	Son tarix
1.	Sosial idarəetmənin ümumi xüsusiyyətləri	6-cı həftə
2.	DİO-da idarəetmənin təşkili	7-ci həftə
3.	Sosial idarəetmənin metodları və idarəetmə prosesi	8-ci həftə
4.	Praktiki fəaliyyətdə hüquqi statistikanın tətbiqi	9-cu həftə
5.	DİO-da cinayətkarlığın statistik müşahidəsinin təşkili, analizi və proqnozu	10-cu həftə
6.	DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı	11-ci həftə
7.	DİO-da analitik işin təşkili	12-ci həftə
8.	DİO-da idarəetmə qərarlarının təşkili	13-cü həftə
9.	DİO-da kargüzarlıq fəaliyyətinin təşkili	14-cü həftə
10.	DİO-da kadrlarla işin təşkili	15-ci həftə

FƏNN ÜZRƏ TƏDRİS-METODİKİ MATERİALLAR

Əsas ədəbiyyat

1. "Elektron imza və elektron sənəd dövriyyəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 09.03.2004-cü il tarixli Qanunu.
2. "Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 29.06.2001-ci il tarixli Qanunu.
3. "Polis haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 28.10.1999-cu il.

4. "İnformasiya, informasiyalaşma və informasiyanın mühazirəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 03.04.1998-ci il tarixli Qanunu.
5. "Giriş-çıxış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtəriş sistemi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 aprel 2008-ci il tarixli Fərmanı.
6. "Dövlət hakimiyyət orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimatın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 27.09.2003-ci il tarixli 935 sayılı Fərmanı.
7. "Azərbaycan Respublikasının DİN-in Əsasnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30.06.2001-ci il tarixli Fərmanı.
8. "Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 9 avqust 1994-cü il tarixli Fərmanı.
9. "Azərbaycan Respublikasının inkişafı naminə informasiya və kommunikasiya texnologiyaları üzrə Milli Strategiyanın (2003-2012-ci illər)" təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17.02.2003-cü il tarixli 1147 nömrəli Sərəncamı.
10. "DİO-da elektron sənəd dövriyyəsinin təşkili və aparılmasına dair müvəqqəti təlimatın təsdiq edilməsi barədə " DİN-in 12.11.2011-ci il tarixli 700 nömrəli əmri.
11. "Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanları haqqında" Əsasnamənin, "Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının işinin təşkili haqqında" Təlimatın, "Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının rəhbərliyi arasında nümunəvi vəzifə bölgüsünün təsdiq edilməsinə dair" DİN-in 13.07.2009-cu il tarixli 390 nömrəli əmri.
12. "DİO-da vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında" Təlimatın təsdiq edilməsi barədə DİN-in 05.01.2009-cu il tarixli 1 nömrəli əmri.
13. "Mərkəzləşdirilmiş kriminal və axtəriş uçotlarının təşkili və aparılması qaydaları barədə" Təlimatın təsdiq edilməsi barədə DİN-in 22.06.2009-cu il tarixli 341 nömrəli əmri.

14. “Fərdi məlumatların avtomatlaşdırılmış qaydada işlənməsi ilə əlaqədar şəxslərin qorunması haqqında” Konvensiyanın təsdiq edilməsi barədə” Qanunun elan edilməsinə dair DİN-in 23.11.2009-cu il tarixli 692 nömrəli əmri.
15. “DİN sistemində yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı görülən işlərin vəziyyəti və bu sahədə müvafiq inkişaf konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında” DİN-in 28.09.2007-ci il tarixli 526 nömrəli əmri.
16. “Axtarışda olanların, naməlum meyitlərin, səhhətinə və ya yaşına görə özləri haqqında məlumat verə bilməyən şəxslərin vahid uçotlarının təşkili və aparılması qaydaları barədə Təlimatın təsdiq edilməsi haqqında” DİN-in 23.02.2007-ci il tarixli 107 nömrəli əmri.
17. “DİN sistemində istifadə olunan sənədlərin saxlanma yeri və müddətləri haqqında Siyahının təsdiq edilməsi barədə” DİN-in 09.10.2006-cı il tarixli 438 №-li əmri.
18. “Azərbaycan Respublikasında cinayətlərin vahid uçotunun aparılması qaydaları haqqında” və “DİO-da uçot-qeydiyyat və statistika işləri üzrə əməkdaşların fəaliyyətinə dair” Təlimatın təsdiq edilməsi barədə” DİN-in 16.12.2005-ci il tarixli 575 nömrəli əmri.
19. “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 27.09.2003-cü il tarixli 935 nömrəli Fərmanının elan edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası DİN-in 24.10.2003-cü il 405 №-li əmri.
20. “Tərədilmiş və hazırlanan cinayətlər və hadisələr barədə məlumatların daxili işlər orqanlarında qeydiyyatı, uçotu və yoxlanılması qaydaları haqqında” Təlimatın təsdiq edilməsi barədə” DİN-in 20.09.2003-cü il tarixli 366 nömrəli əmri.
21. “DİO-da analitik işin və planlaşdırmanın təşkili qaydalarının təsdiq edilməsi barədə” DİN-in 14.05.2002-ci il tarixli 186 №-li əmri.
22. “DİN sistemində arxiv işinin təşkili qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında” DİN-in 19.06.2002-ci il tarixli 235 №-li əmri.
23. “Cinayət törətmiş, məhkum olunmuş şəxslərin mərkəzləşdirilmiş fərdi uçotu üzrə əməliyyat-sorğu kartotekalarının aparılması və onlara dair məlumatların

- verilməsi qaydaları barədə Təlimatın təsdiq edilməsi haqqında” DİN-in 25.11.2002-ci il tarixli 439 nömrəli əmri.
24. “Cinayət və hadisələr haqqında əməliyyat məlumatlarının toplanması, hazırlanması və Azərbaycan Respublikası DİN-ə təqdim edilməsi qaydalarına dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə” DİN-in 05.06.2001-ci il tarixli 222 №-li əmri.
  25. “Azərbaycan Respublikası DİN-in Əsasnaməsinin və strukturunun elan edilməsi barədə” DİN-in 06.07.2001-ci il tarixli 270 nömrəli əmri.
  26. “DİN-in katibliyi haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsinə dair” DİN-in 07 dekabr 2001-ci il tarixli 476 nömrəli əmri.
  27. “Azərbaycan Respublikasında normativ hüquqi aktların dövlət uçotu və qeydiyyatı qaydası haqqında Əsasnamə”nin təsdiq olunması barədə DİN-in 21.11.2000-ci il tarixli 455 nömrəli əmri.

Əlavə ədəbiyyat

1. S.H.Hümbətov, H.M.Heydərov, İ.E.İbrahimov. Müasir informasiya texnologiyaları (dərs vəsaiti). Bakı, 2011.
2. Hümbətov S.H., Heydərov H.M., İbrahimov İ. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması. Qiyabi dinləyicilər üçün dərs vəsaiti. Bakı, 2011.
3. Hümbətov S.H., Heydərov H.M., İbrahimov İ. DİO-nun texniki məlumatla təmini və idarə olunması. Dərs vəsaiti. Bakı, 2007.
4. Hümbətov S.H., Heydərov H.M. Daxili işlər orqanlarının texniki məlumatla təmini və idarə edilməsi. Metodik vəsait. Bakı, 2004.
5. Hümbətov S.H. DİO-da idarəetmənin elmi-metodik və təşkilati əsasları. Bakı, 2001.
6. Quliyev T.Ə. İdarəetmənin əsasları. Bakı, 1993.
7. Маркушин А.Г. Основы управления в ОВД. Нижний Новгород, 1990.
8. Мартонус У.В. Социальное управление. Москва 1986.
9. Яковлев З. Г. Правовая статистика. Москва, 1986.

Sərbəst işlər üzrə tapşırıqlar

Kursantın jurnal №-si	Tapşırıqlar 1-10
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. “DİO-nun TMT və İO” fənninin məqsəd və vəzifələri. 2. DİO sahəsində idarəetmə. 3. İdarəetmə metodlarının mahiyyəti. 4. Hüquq statistikanın anlayışı və predmeti. 5. Statistik müşahidə anlayışı və onun mərhələləri. 6. İdarəetmədə informasiyanın rolu və əhəmiyyəti. 7. Analitik işin məzmunu və ona qoyulan tələblər. 8. İdarəetmə qərarları anlayışı və onların növləri. 9. Kargüzarlıq anlayışı və onun mahiyyəti. 10. DİO-da kadrlarla iş sisteminin elementləri.
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmə anlayışı və onun xüsusiyyətləri. 2. DİO sahəsində idarəetmənin subyekt və obyektləri. 3. İdarəetmə prosesi anlayışı və onun məzmunu. 4. Hüquqi statistikanın metodları. 5. Statistik müşahidənin formaları, növləri və üsulları. 6. DİO-da idarəetmənin informasiya təminatı 7. Analitik işin əsas məqsədi və vəzifələri 8. Xüsusi qərarların hazırlanması. 9. DİO-da kargüzarlığın hüquqi və metodiki əsasları. 10. DİO-da kadr funksiyası.
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmə elementlərinin məzmunu. 2. DİO-da idarəetmənin təminədiçi funksiyaları. 3. İnformasiyanın yığılması və işlənilib hazırlanması metodları. 4. Hüquqi statistikada ümumiləşdirilmiş göstəricilər metodu. 5. DİO fəaliyyətində cinayətlərin ilkin qeydiyyat sənədləri. 6. DİO-nun informasiya təminatının təşkilinin əsas prinsipləri. 7. DİO-da əməliyyat şəraitinin kompleks təhlili metodikası. 8. DİO-da planlara qoyulan tələblər. 9. DİO-da həyata keçirilən kargüzarlığın növləri. 10. Kadrların xidmətə seçilməsi prosesinin metodları.
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmə sisteminin məqsəd və vəzifəsi. 2. DİO-da idarəetmənin xüsusi funksiyaları. 3. İnformasiyanın analiz metodları. 4. Hüquqi statistikanın sahələri. 5. Statistik müşahidəyə qoyulan tələblər. 6. DİO-nun fəaliyyətinin xarakterizə edən informasiyalar. 7. DİO-da analitik işin həyata keçirilməsi metodikası. 8. DİO-da qərarların icrasının təşkili. 9. Kargüzarlıq xidmətinin əsas vəzifələri. 10. DİN sistemində kadr siyasəti.

5	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmə elmi ilə digər elmlər arasındakı qarşılıqlı əlaqə. 2. DİO-da idarəetmənin funksiyaları. 3. İdarəetmə metodlarının əsas xarakteristikaları. 4. Hüquqi statistikada kütləvi müşahidə metodu. 5. Statistik müşahidənin proqram-metodoloji və təşkilati məsələləri. 6. İnformasiyaların və informasiya sisteminin anlayışı. 7. Analitik işin əsas istiqamətləri. 8. Operativ qərarlar və onun növləri. 9. Kərgüzarlıq fəaliyyətinin təşkili prinsipləri. 10. DİO-nun kadrlarının təsnifatı.
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmə elminin predmeti, məzmunu və metodları. 2. DİO-da idarəetmənin ümumi funksiyaları. 3. İdarəetmə prosesinin əsas funksiyalarının məzmunu və xarakteristikaları. 4. Hüquqi statistikada qruplaşdırma metodu. 5. Seçmə müşahidənin anlayışı. 6. DİN-in vahid məlumat axtarış sistemi ("Məlumat Portalı"). 7. DİO-da analitik işə qoyulan tələblər. 8. İdarəetmə qərarı anlayışı və ifadə formasına görə növləri. 9. İdarəetmə funksiyalarına görə kərgüzarlığın növləri. 10. DİO-da kadrlarla qoyulan tələblər.
7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmə sisteminin funksiyaları. 2. DİO-da idarəetmənin əsas metodları. 3. İdarəetmə funksiyalarının metodları. 4. Praktiki işdə hüquqi statistikanın əhəmiyyəti. 5. Cinayətkarlığın analizində orta kvadratik meyl. 6. Konseptual mühitin məqsədlərini xarakterizə edən informasiyalar 7. DİO-da analitik işin təşkilati təminatı. 8. İdarəetmə qərarları anlayışı və onun prinsipləri. 9. DİO-da idarəetmə fəaliyyətinin sənədləşdirilməsi. 10. DİO əməkdaşlarının peşə hazırlığının təşkili.
8	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmə elminin məzmunu və əsas vəzifələri. 2. DİO-nun daxili və xarici fəaliyyət formaları. 3. İdarəetmə prosesinin əsas funksiyaları. 4. Qruplaşdırma nəzəriyyəsinin əsas müddəaları. 5. Təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilmə haqqında talonun təbiiq qaydaları. 6. DİO fəaliyyətində avtomatlaşdırılmış informasiya sistemlərinin təbiiqi. 7. DİO-nun işinin planlaşdırılmasının təşkili və metodikası. 8. DİO-nun idarəetmə qərarlarına qoyulan tələblər. 9. Kərgüzarlıq fəaliyyətində sənədlərin təsnifatı. 10. DİO-nun fəaliyyətində kadrlar.

9	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin sosial, hüquqi, psixoloji və kibernetik aspektləri. 2. DİO sisteminin məqsəd və vəzifələri. 3. Ümumi təsir metodları. 4. Hüquqi statistikada qruplaşdırma anlayışı. 5. DİO-da statistik uçotun təşkili. 6. Avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri anlayışı və növləri. 7. DİO fəaliyyətində xüsusi planlar. 8. İdarəetmə qərarlarının hazırlanması prosesinin mərhələləri. 9. DİO fəaliyyətində elektron sənəd dövriyyəsi. 10. Kadr siyasətinin əsas istiqamətləri.
10	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmə anlayışı və xüsusiyyətləri. 2. DİO sisteminin funksiyaları. 3. İnandırma və məcburetmə metodları. 4. Statistika və hüquq elmi. 5. Qeydə alınmış cinayətlərə dair vahid statistik kartoçka. 6. “Giriş-çıxış və qeydiyyat” idarələrarası Avtomatlaşdırılmış Məlumat-Axtarış Sistemi. 7. DİO sisteminin fəaliyyətinin daxili amili. 8. DİO-da idarəetmə qərarlarının vəzifələri. 9. ESD-in struktur quruluşu. 10. DİO-da kadrlarla işin təşkili.
11	<ol style="list-style-type: none"> 1. “DİO-nun TMT və IO” fənnin digər fənlərlə əlaqəsi. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun tipləri. 3. Sosial idarəetmədə ümumi təsir metodları. 4. Statistika anlayışı və onun yaranma tarixi. 5. Cinayətkarlığın analizində orta kəmiyyətlər. 6. DİN-in Təhlükəsiz Şəhər Xidməti tərəfindən yol hərəkətinə videonəzarətin tətbiqi. 7. DİO fəaliyyətinin təşkilində ümumi planlar. 8. İdarəetmə qərarlarının icrasının təşkilinə qoyulan tələblər. 9. Elektron sənəd dövriyyəsinin xüsusiyyətləri. 10. DİO-nun idarə edilməsi sistemində rəhbərin rolu.
12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmənin növləri. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun xətti tipi. 3. İdarəetmə prosesinin xarakteristikaları. 4. Hüquqi statistikanın əsas məqsədi. 5. Cinayətkarlığın analizində orta həndəsi formanın tətbiqi. 6. DİO-nun xarici təsir obyektlərinin vəziyyətini xarakterizə edən informasiyalar. 7. Analitik işin vəzifələri. 8. DİO-da idarəetmə qərarlarının icrasının təşkili anlayışı. 9. DİO-da aparılan kargüzarlıq fəaliyyətinin elementləri. 10. DİN-in kadr siyasətinin əsas prinsipləri.

13	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmənin ümumi funksiyaları. 2. DİO-nun hüquq tətbiq edici fəaliyyəti. 3. DİO-nun idarəetmə fəaliyyətində təşkilati-böluşdürücü metodlar. 4. Hüquq statistikanın anlayışı və predmeti. 5. Dinamik sıra anlayışı, onun növləri. 6. DİO fəaliyyətində avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri. 7. DİO fəaliyyətində xüsusi təhlilinin əsas mərhələləri. 8. İdarəetmə qərarının əlamətləri. 9. Kargüzərliq anlayışı və onun mahiyyəti. 10. DİO-da kadr funksiyası.
14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmənin əlamətləri. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun funksional tipi. 3. İdarəetmə prosesinin əsas funksiyalarının xarakteristikaları. 4. Hüquqi statistikanın metodları. 5. Dinamik sıranın korrelyasiyası. 6. “Milli avtomatlaşdırılmış pasport sistemi”. 7. DİO-da əməliyyat şəraitinin ayrı-ayrı komponentlərinin tədqiqi metodikası. 8. İdarəetmə prosesinin mərhələləri. 9. DİO-da kargüzərliqin hüquqi və metodiki əsasları. 10. DİO-da kadrlarla iş sisteminin elementləri.
15	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin ümumi anlayışının əsas əlamətləri. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun qarışıq tipi. 3. İdarəetmənin idrakı – proqramlaşdırma metodları. 4. Hüquqi statistikada kütləvi müşahidə metodu. 5. Cinayət törətmiş şəxsə açılan vahid statistik kartoçka. 6. DİO-nun özünün vəziyyətini və fəaliyyətinin nəticələrini xarakterizə edən informasiyalar. 7. Təhlil prosesində tədqiq olunan xarici mühit faktorları. 8. İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsinin əsasları. 9. DİO-da həyata keçirilən kargüzərliqin növləri. 10. DİN sistemində kadr siyasəti.
16	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin xüsusi funksiyaları. 2. DİO-nun fəaliyyətində təşkilati tədbirlər. 3. İdarəetmə prosesinin ardıcıl, kəsilməz və dövri xarakteri. 4. Hüquqi statistikada qruplaşdırma metodu. 5. Cinayətçiliklərin analizində orta riyazi formanın tətbiqi. 6. “Əməliyyat-sorğu“ Avtomatlaşdırılmış İnformasiya Məlumat Sistemi. 7. DİO fəaliyyətində analitik işin və planlaşdırmanın təşkili. 8. İdarəetmə prosesi anlayışı və hüquqi xassələrinə görə növləri. 9. Kargüzərliq xidmətinin əsas vəzifələri. 10. Kadrların xidmətə seçilməsi prosesinin metodları.

17	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin təminədiçi funksiyaları. 2. DİO sisteminin məqsəd və vəzifələri. 3. İdarəetmə metodlarının təsnifatı. 4. Hüquqi statistikada ümumiləşdirilmiş göstəricilər metodu. 5. Statistik müşahidənin metodoloji əsasları. 6. Avtomatlaşdırılmış Məlumat Bankı üzrə statistik informasiyanın Avtomatlaşdırılması Sistemi. 7. Analitik işin mərhələləri. 8. İdarəetmə qərarlarının növləri. 9. DİO-da idarəetmə fəaliyyətinin sənədləşdirilməsi. 10. DİO-nun fəaliyyətində kadrlar.
18	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin növləri. 2. DİO-nun norma yaradıcılıq fəaliyyəti. 3. İdarəetmədə ümumelmi və xüsusi idrak metodları. 4. Hüquqi statistikanın sahələri. 5. Hüquqi statistikada seçmə metodu. 6. DİO-da informasiyalara qoyulan tələblər. 7. DİO-nun idarə edilməsində analitik-informasiya təminatının mərhələləri 8. DİO-da qəbul edilən qərarların əsas növləri. 9. Kərgüzarlıq fəaliyyətində sənədlərin təsnifatı. 10. DİO əməkdaşlarının peşə hazırlığının təşkili.
19	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin məqsədləri. 2. DİO fəaliyyətində inandırma və məcburetə metodları. 3. Təşkilati-bövlüşdürücü, iqtisadi və sosial-psixoloji metodlar. 4. Praktiki işdə hüquqi statistikanın əhəmiyyəti. 5. Cinayətkarlığın analizində variasiya əmsalının tətbiqi. 6. Dövlətlərarası axtarış üzrə statistik informasiyanın Avtomatlaşdırılması Sistemi. 7. DİO fəaliyyətində xüsusi təhlilin metodikası. 8. Qərarın elmi əsaslandırılması. 9. DİO fəaliyyətində elektron sənəd dövriyyəsi. 10. DİO-da kadrlarla işin təşkili.
20	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmə elminin məzmunu. 2. DİO idarəedən subyekt və idarə olunan obyekt kimi. 3. Təşkilati-nizamlayıcı metodlar. 4. Qruplaşdırma nəzəriyyəsinin əsas müddəaları. 5. Cinayətin açılması və ya istintaqın digər nəticələri haqqında vahid statistik kartoçkanın tətbiqi. 6. Polisə telefon zənglərinin qəbulu üzrə "102 xidməti". 7. DİO sisteminin fəaliyyətinin xarici amili. 8. DİO-da qərarların hazırlanma və qəbul edilməsi mərhələləri. 9. ESD-in struktur quruluşu. 10. Kadr siyasətinin əsas istiqamətləri.

21	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarətmənin prinsipləri. 2. DİN-in daxili işlər orqanları sistemində rəhbərliyi. 3. İdarəetmə prosesinin informasiya ilə əlaqəsi və bu əlaqənin xüsusiyyətləri. 4. Statistika anlayışı və onun yaranma tarixi. 5. Cinayətkarlığın proqnozlaşdırılmasının metodiki əsasları. 6. İnformasiyaların kəmiyyət və keyfiyyət xarakteristikası. 7. DİO fəaliyyətində kompleks təhlilin metodikası. 8. DİO-da qəbul edilən qərarların təsnifatı 9. DİO-da aparılan kargüzərlik fəaliyyətinin elementləri. 10. DİO-nun idarə edilməsi sistemində rəhbərin rolu.
22	<ol style="list-style-type: none"> 1. “DİO-nun TMT və İO” fənninin metodoloji xüsusiyyətləri. 2. DİO-da idarəetmə sisteminin vəzifələri. 3. Tətbiq dairəsinə görə metodların növləri. 4. Statistika və hüquq elmi. 5. Cinayətkarlığın statistik analizində ümumiləşmiş göstərici və mütləq kəmiyyət anlayışları. 6. Dövlət statistikasının avtomatlaşdırılmış sistemi. 7. DİO fəaliyyətində əməliyyat şəraitinin elementləri. 8. İdarəetmə qərarının qanunların tələblərinə uyğunluğu. 9. Elektron sənəd dövriyyəsinin xüsusiyyətləri. 10. DİN-in kadr siyasətinin əsas prinsipləri.
23	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmə elminin məzmunu və əsas vəzifələri. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun qurulması prinsipləri. 3. Sosial idarəetmədə ümumi təsir metodları. 4. Hüquq statistikanın anlayışı və predmeti. 5. Seçmə müşahidənin anlayışı. 6. DİO-nun fəaliyyətinin xarakterizə edən informasiyalar. 7. DİO-da əməliyyat şəraitinin ayrı-ayrı komponentlərinin tədqiqi metodikası. 8. DİO-nun idarəetmə qərarlarına qoyulan tələblər. 9. DİO fəaliyyətində elektron sənəd dövriyyəsi. 10. DİO-da kadrlarla işin təşkili.
24	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin təminatçı funksiyaları. 2. DİO fəaliyyətində inandırma və məcburetəmə metodları. 3. İdarəetmədə ümumelmi və xüsusi idrak metodları. 4. Hüquqi statistikada ümumiləşdirilmiş göstəricilər metodu. 5. Cinayətkarlığın analizində orta riyazi formanın tətbiqi. 6. DİO-nun özünün vəziyyətini və fəaliyyətinin nəticələrini xarakterizə edən informasiyalar. 7. DİO-da analitik işin təşkilati təminatı. 8. İdarəetmə qərarının əlamətləri. 9. DİO-da aparılan kargüzərlik fəaliyyətinin elementləri. 10. DİO-nun idarə edilməsi sistemində rəhbərin rolu.

25	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial idarəetmə anlayışı və onun xüsusiyyətləri. 2. DİO-nun norma yaradıcılıq fəaliyyəti. 3. Təşkilati-bövlüşdürücü, iqtisadi və sosial-psixoloji metodlar. 4. Qruplaşdırma nəzəriyyəsinin əsas müddələri. 5. Cinayətkarlığın proqnozlaşdırılmasının metodiki əsasları. 6. İdarəetmədə informasiyanın rolu və əhəmiyyəti. 7. Analitik işin əsas məqsədi. 8. İdarəetmə qərarlarının hazırlanması prosesinin əsas mərhələləri. 9. DİO fəaliyyətində elektron sənəd dövriyyəsi. 10. DİO-nun fəaliyyətində kadrlar.
26	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin sosial, hüquqi, psixoloji və kibernetik aspektləri. 2. İdarəetmənin təminədiçi funksiyaları. 3. İdarəetmə metodlarının təsnifatı. 4. Hüquqi statistikada kütləvi müşahidə metodu. 5. DİO fəaliyyətində cinayətlərin ilkin qeydiyyat sənədləri. 6. DİO-da informasiyalara qoyulan tələblər. 7. Analitik işin vəzifələri. 8. DİO-nun idarəetmə qərarlarına qoyulan tələblər. 9. DİO-da kargüzarlığın hüquqi və metodiki əsasları. 10. Kadrların xidmətə seçilməsi prosesinin metodları.
27	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin təminədiçi funksiyaları. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun xətti tipi. 3. İdarəetmə metodlarının təsnifatı. 4. Hüquqi statistikanın sahələri. 5. Statistik müşahidənin metodoloji əsasları. 6. DİN-in vahid məlumat axtarış sistemi ("Məlumat Portalı"). 7. DİO fəaliyyətində analitik işin və planlaşdırmanın təşkili. 8. DİO-da qərarların hazırlanma və qəbul edilməsi mərhələləri. 9. DİO fəaliyyətində elektron sənəd dövriyyəsi. 10. DİO-nun fəaliyyətində kadrlar.
28	<ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin ümumi funksiyaları. 2. DİO-da idarəetmənin təşkilati strukturunun funksional tipi. 3. İdarəetmə prosesi anlayışı və onun məzmunu. 4. Hüquqi statistikanın metodları. 5. Dinamik sıranın korrelyasiyası. 6. "Milli avtomatlaşdırılmış pasport sistemi". 7. DİO fəaliyyətində ümumi və xüsusi planlar. 8. DİO-da qəbul edilən qərarların əsas növləri. 9. Elektron sənəd dövriyyəsinin xüsusiyyətləri. 10. Kadr siyasətinin əsas istiqamətləri.